

Versenyzői kód:

	/	54	/	
--	---	-----------	---	--

35/2016. (VIII. 31.) NFM rendelet
54 841 01 Hajózási technikus

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Országos Szakmai Tanulmányi Verseny

Területi előválogató

**KOMPLEX ÍRÁSBELI FELADATSOR
MEGOLDÁSA**

Szakma:

54 841 01 Hajózási technikus

KKK rendelet száma:

35/2016. (VIII. 31.) NFM rendelet szerint

Komplex írásbeli feladat:

Gépházi ismeretek, Hajóvíllamossági alaptevékenység

Elérhető pontszám: 100 pont

Az írásbeli verseny időtartama: 120 perc

2023.

Javító neve	
Aláírása	

Elért pontszám	
----------------	--

Fontos tudnivalók

Kedves javítást végző Kolléga!

Az írásbeli feladatsorban a feladatok között néhány esetben kapcsolat lehet! Javasoljuk, hogy először olvassa végig a feladatokat, a megoldást az Ön számára egyszerűbb kérdések megválaszolásával kezdje.

A feladatok megoldásánál ügyeljen a következők betartására:

1. A feladatok megoldásához az íróeszközön és nem programozható számológépen kívül semmilyen más segédeszközt (pl. tankönyv, feladatgyűjtemény stb.) nem használhat!
2. A számítások elvégzésénél ügyeljen a következőkre:
 - 2.1. Számológépet használhat, de minden mellékszámításnál ki kell jelölnie a következőket:
 - a számított adat vagy mutató megnevezését,
 - a számítás módját (a matematikai művelet a rendelkezésre álló adatokkal felírva),
 - a kapott eredményt mértékegységével együtt.
 - 2.2. Amennyiben ezeket a kijelöléseket nem végzi el, a feladat még akkor sem fogadható el teljes mértékben, ha a megoldás egyébként helyes!
 - 2.3. Kerekítési pontosság: az adott feladatoknál található. Általánosságban részeredményeknél legalább négy tizedesjegy, végeredmény estén két tizedesjegy, a kerekítés szabályai alapján.
 - 2.3. A számításokhoz szükséges kiegészítő adatokat (járulékokat, adókulcsokat) a feladatoknál megtalálja, ezekkel dolgozzon!
 - 2.4. Ceruzával írt dolgozat nem fogadható el! (kivétel a szerkesztett rajzos feladatrész)
 - 2.5. A számításos feladatoknál végzett javítás esetén pontosan jelenjen meg, hogy melyik megoldást hagyta meg. Ellenkező esetben a feladat nem ér pontot!
3. Meg nem engedett segédeszköz használata a versenyből való kizárást vonja maga után!
4. A teszt jellegű feladatoknál javítani tilos!

Ügyeljen arra, hogy áttekinthetően és szép külalakkal dolgozzon!

Sikeres megoldást és jó munkát kívánunk!

1. Feladat**7 pont**

Javítás során milyen oxidmentesítési technológiákat alkalmaznak, az acéllemezek előkészítésénél?

Megoldás:

- **Kézi eszközök** 1 pont
 - **Kaparó vas (rasketta)**
 - **Drótkefe**
- **Gépi eszközök** 4 pont
 - **Gépi drótkefe**
 - **Vibrációs ütőpisztoly**
 - **Hordozható szemcsefúvó**
 - ✓ **Száraz rendszerű**
 - ✓ **Nedves rendszerű**
 - **Telepített szemcsefúvó**
 - ✓ **Álló lemeztáblás**
 - ✓ **Fekvő lemeztáblás**
- **Vegyí módszerek** 2 pont
 - **Savas pácolás (kénsavas, vagy sósavas)**
 - **Rozsda átalakítás (Foszvorsav + Alkohol + Inhibítor)**

2. Feladat**3 pont**

Melyek a horgonyberendezés részei?

Megoldás:

A horgonyberendezés 3 fő részből tevődik össze:

- **a tartóerőt adó horgonyból,**
- **a tartóerőt a horgonytól a hajótesthez közvetítő horgonyláncból,**
- **a horonylánc rögzítésére, a horgony emelésére és tárolására szolgáló gépek és készülékek csoportjából (láncfék, horgonycsörlő, láncterelő elemek, lánckamra)**

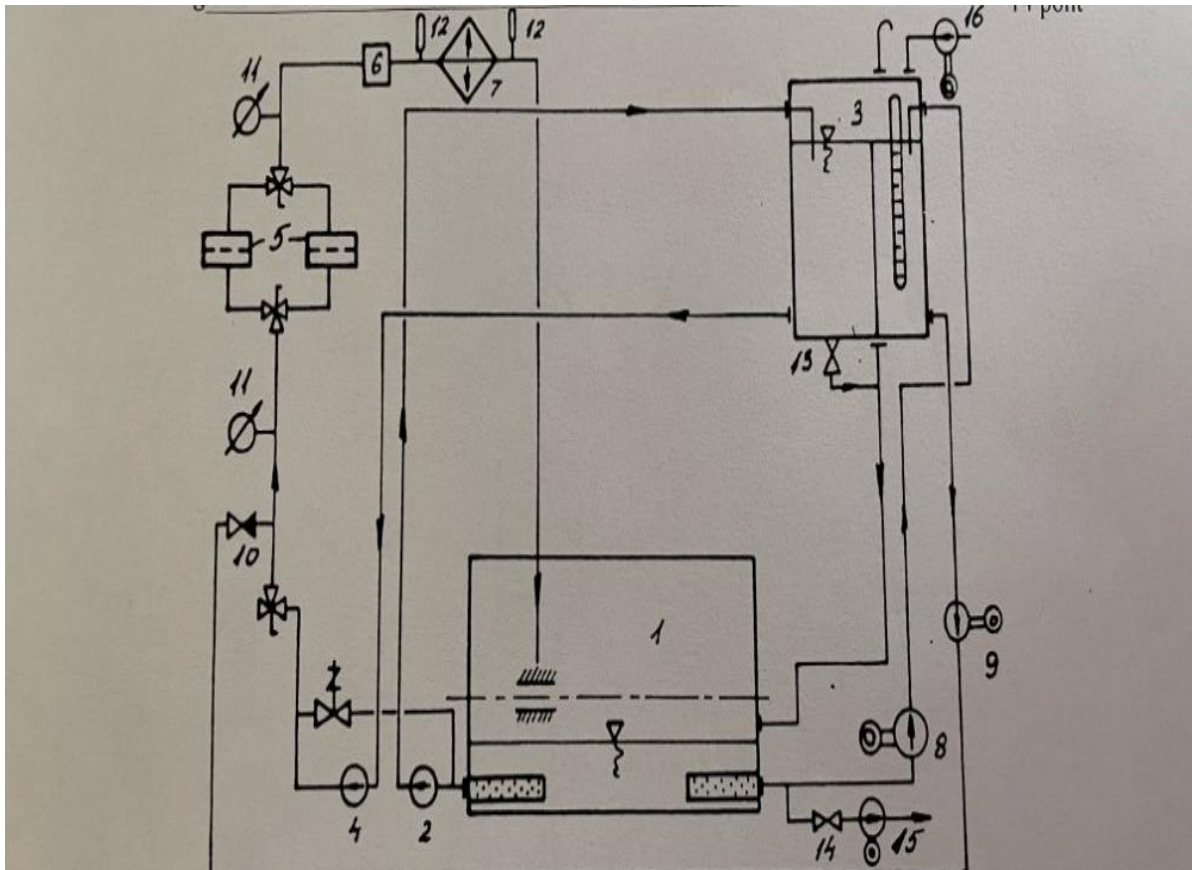
3. Feladat**30 pont**

Készítsen elvi vázlatot egy hajómotor kenési csőrendszeréről.

Írja be a főbb szerkezeti részek elnevezését.

Megoldás: ábra

14 pont

Elnevezések:

16 pont

1. olajteknő	12. hőmérő
2. ürítőszivattyú	13. szelep
3. keringőtartály	14. szelep
4. nyomószivattyú	15. szivattyú
5. kettős szűrő	16. szivattyú
6. termosztát	
7. hűtő	
8. villamosmotorral hajtott ürítő szivattyú	
9. villamosmotorral hajtott nyomószivattyú	
10. visszacsapó szelepek	
11. nyomásmérő	

4. Feladat**6 pont**

Milyen ballaszvíz-rendszer kialakításokat ismer?

Röviden ismertesse az egyes kialakítások lényegét!

Megoldás:**• Autonóm kialakítás:**

2 pont

A tankokat több egymástól független csoportra osztják. A csoportokat független szivattyúk szolgálják ki. Minden egyes, vagy két szomszédos térben elhelyeznek egy-egy szivattyút, amely az adott térből (terekből) közvetlenül a szabadba nyomja a vizet.

• Decentralizált kialakítása:

2 pont

A hajótest vízmentes terein keresztül a hajó órától a faráig egy fenékvíz gerincvezetéknek fektetnek le, amelyre (nyit távvezérlésű, de kézzel is kezelhető) szelepeken keresztül csatlakoznak az egyes vízmentes terek önálló szívó (nyílt és egyben töltő) vezetékai. A felügyelet nélküli géptérrel rendelkező hajók jellegzetes kialakítása.

• Centralizált kialakítás:

2 pont

A rendszer minden kezelőszerve egy helyen, a géptérben, esetleg a külön kialakított szivattyútérben van. Ide fut be minden vízmentes tér saját vezetéke. Ez a nem automatizált gépterű hajók jellegzetes kialakítása.

5. Feladat**4 pont**

Szolgálati hajója gázlón történő áthaladás során lékesedést szenved.

Milyen eljárásokat ismer a vízbetörés elhárítására?

Megoldás:

Kisvízi hajózási körülmények: tájékozódás a gázló viszonyokról normák, mértékadó vízmércék.

1 pont

Mederfenék érintés veszélye: gázlók helyének, formájának az ismerete, a sebesség helyes megválasztása az áthaladáshoz. Felhatóerő.

1 pont

Vészleltár: Havariáláda: légponyva, kóc, fagyú, deszkák, ékek, különféle szögek, ácskapocs, drót, kézfűrész, szekerce, lékcsavar.

1 pont

Lék tömítő eszközök és eljárások: lékcsavar behúzása, bálázás, kóc, szalonna, deszkák, ékek beütése, leszorítás, ácskapoccsal rögzítés. Lékponyva használata: kibontása a hajó elején kereszt irányban, majd hosszirányban leeresztve a hajó óránál biztosító kötelek segítségével a lék alá helyezve és a korláthoz rögzítjük.

1 pont

6. Feladat**20 pont**

Ismertesse a műszaki átvétel során megtartott álló és futópróbának a vizsgálati menetét!

Megoldás:

Az állópróbát a hajón a szerelés befejezésekor kell megtartani. a főüzemi és segédüzemi áramfejlesztők vizsgálata hideg állapotból kiindulva folyamatosan.

1 pont

Ellenőrizni kell a terhelések változásakor fellépő feszültségváltozásokat.

1 pont

Géptéri segédberendezések villamos motorjainak vizsgálata, négy órán át üzemszerűen, az üzemi terheléssel.

1 pont

A kormány gépcsoport vizsgálata két órán keresztül (a kormánylapátnak a szélső helyzete közötti mozgásával).

1 pont

A horgonycsőrlő vizsgálata a legnagyobb terhelésnek megfelelő súllyal, terhelve, a súly tízszer egymás után történő emelésével és süllyesztésével.

1 pont

A kikötő és a vontatócsőrlők vizsgálata a névleges vonóerőnek megfelelő súllyal terhelve, tízszer egymás után emelve és süllyesztve.

1 pont

A rakodó berendezés vizsgálata a névleges terheléssel, a tehernek tízszer történő emelésével és süllyesztésével.

1 pont

A világítási berendezés vizsgálata.

1 pont

A berendezések és a kábelhálózat szigetelési ellenállásának ellenőrzése.

1 pont

Hideg és üzemmeleg állapotban a jelző berendezés vizsgálata.

1 pont

Megszakító – és védőkapcsolók beállításának ellenőrzése.

1 pont

A sikeres állópróba megtartása után kerülhet sor a futópróbara, mely során a következő vizsgálatokat kell végrehajtani:

2 pont

főüzemi berendezés üzemszerű vizsgálata, a haladási sebesség egyidejű mérésével.

1 pont

a haladási irány gyors megfordítása előre menetből hátramenetbe és viszont mindkét esetben háromszor

1 pont

a futópróba során üzemben lévő segédüzemi berendezések működésének üzemszerű vizsgálata

1 pont

a kormányberendezés működésének üzemszerű vizsgálata

1 pont

horgonycsőrlő üzemszerű vizsgálata

1 pont

a vészáramforrás működésének üzemszerű vizsgálata

1 pont

A próbák megkezdése előtt meg kell állapítani, hogy a beépített berendezések védettségi fokozata megfelel-e a szabványban előírtaknak.

1 pont

7. Feladat

Ismertesse a szinkronszkóp felépítését és működését!

10 pont**Megoldás:**

• Szinkronszkóp a fázisegyenlőség és a periódus azonosság mérésére alkalmas műszer. Elvileg egy váltakozóáramú motor. Állórész tekercselése a hálózatra, forgórész tekercselése a generátorra csatlakozik. A forgórész egy körbefutó mágneses teret, z állórész pedig egy váltakozómezőt hoz létre.

Ha a hálózat és a generátor feszültségvektorai között szög eltérés van, a forgórész (rotor) a szögeltérésnek megfelelően elfordul.

• Ha a frekvenciák nem azonosak a forgórész az eltérésnek megfelelő fordulatszámmal forogni kezd (egy Hz eltérésnél egy fordulat egy sec alatt) 2 pont

• Szinkronizmus esetén nincs fázisszög eltérés és nincs periódus eltérés sem a szinkronszkóp mutatója áll. 1 pont

Az esetek többségében a frekvencia azonosság nincs meg tehát a mutató kilendülve alaphelyzetéből forog. Ilyen esetben a meghajtó gép fordulatszámát addig változtatjuk amíg a mutató középre áll. A mutató forgása irányából a meghajtó gép fordulatszámának növelésére, vagy csökkentésére következtethetünk. 3 pont

8. Feladat**20 pont**

Egy 120 V és 50 Hz váltakozó áramú hálózatra soros RL tagot kapcsolunk.

$$R = 36 \Omega$$

$$L = 153 \text{ mH}$$

Határozza meg:

- induktív ellenállást, impedancia értékét,

Számítsa ki.

- az ellenálláson és az induktívellenálláson eső feszültségek értékét

- a hasznos a meddő és a látszólagos teljesítmény értékeket

- a teljesítmény tényező értékét

- a fáziseltolódás szögét

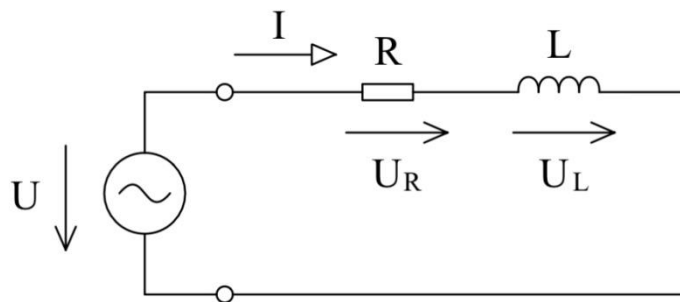
Megoldás:

$$U = 120 \text{ V}$$

$$R = 36 \Omega$$

$$L = 153 \text{ mH}$$

$$f = 50 \text{ Hz}$$

2 pont

a) Határozza meg az X_L és Z értékét az f frekvencián!

$$\underline{X_L} = 2\pi \cdot f \cdot L = 6,28 \cdot 50 \text{ Hz} \cdot 0,153 \text{ H} = \underline{48 \Omega}$$

2 pont

$$\underline{Z} = \sqrt{R^2 + X_L^2} = \sqrt{36^2 + 48^2} = 60 \Omega$$

2 pont

b) Számítsa ki az I , U_R és U_L értékét!

$$\underline{I} = U / Z = 120 \text{ V} / 60 \Omega = \underline{2 \text{ A}}$$

2 pont

$$\underline{U_R} = I \cdot R = 2 \text{ A} \cdot 36 \Omega = \underline{72 \text{ V}}$$

2 pont

$$\underline{U_L} = I \cdot X_L = 2 \text{ A} \cdot 48 \Omega = \underline{96 \text{ V}}$$

2 pont

c) Határozza meg a P , Q , S és φ értékét!

$$\underline{P} = U_R \cdot I = 72 \text{ V} \cdot 2 \text{ A} = \underline{144 \text{ W}}$$

2 pont

$$\underline{Q} = U_L \cdot I = 96 \text{ V} \cdot 2 \text{ A} = \underline{192 \text{ VAR}}$$

2 pont

$$\underline{S} = U \cdot I = 120 \text{ V} \cdot 2 \text{ A} = \underline{240 \text{ VA}}$$

2 pont

$$\cos \varphi = P / S = 0,6$$

$$\underline{\varphi} = \cos^{-1}(0,6) = \underline{53^\circ}$$

2 pont

$$(\sin \varphi = X_L / Z = 0,8 \rightarrow \varphi = \sin^{-1}(0,8) = 53^\circ)$$